

KUPUJTE VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

ENAKO PRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

KUPUJTE VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), SEPTEMBER 12, 1945

ŠTEVILKA (NUMBER) 212

Rusko svarilo in poziv glede atomske bombe

MOSKVA, 6. sept. — Revija "Novi čas" je danes v prvem običnem članku, ki je bil objavljen v kaki sovjetski publikaciji, gleda atomske bombe, ožigosala gotov del ameriškega tiska, ki hujska Zed. države, da z atomske bombe izsilijo gospodarstvo nad vsem svetom, obenem pa je ruska revija posvarila, da ne bo dolgo, ko bodo tudi drugi narodi iznašli enako učinkovito orožje.

Članek pravi, da je vsled iznajdbe atomske bombe trajen mir med narodi postal neobhodno potreben. Nato pa priporoča, da se vse znanje o atomski energiji zbira na mednarodni podlagi kot najbolj uspešna metoda za mesečno sporazumnost med vsemi svobodoljubnimi narodi.

Atomska bomba ne bo rešila političnih problemov

V članku se atomske bombe imenuje eno največjih iznajdb moderne znanosti, ki bo imela ogromne posledice na vsa polja človeškega prizadevanja, da pa ne bo rešila nobenih političnih problemov, bodisi mednarodnih ali posameznih narodov.

Zigosač pisanje "Hearstovega" tiska, da naj Zed. države uporabijo atomske bombe za vsiljenje svoje volje v mednarodnih zadevah, članek pravi: "Ti kričavi imperijalisti pozabljajo nauke zgodovine. Oni načrtov za svetovno gospodarstvo, ki so temeljili na nameravani uporabi začasne premoči v tehničnem razvoju."

Delavski shod

Pod avspicijo collinwoodske konference tovarniških odborov Joeja K. A. F. of L. bratovščini popoldne vrši velik shod na prostori Coit igrišča na St. Clair nastopili Mathew De More, od A. F. of L.; Joseph Kress od CIO, Leo Fenster od CIO.

DELAVSKI SHOD

Na dopust so prišli sledeči vojniki: 2/c Petty iz južnega Pacifika; Pfc. Frank Atšek za 30 dni iz Evrope; 60 dni; Eddie Stukel iz Evrope, kakor tudi Sgt. John Bisjak in Sgt. Louis Selich. Častno pa je bil odpuščen iz armade Ed Gellum. — Poročili so se: Joseph Komar ml. in Pearl Kolesa (nevesta je iz Menomineeja, Mich.), Sgt. James San-družini Frank Vodnik so se oglašile vile rojenice in pustile sinčka.

Kaj se bo zgodilo s Trstom?

Byrnes je menda za to, da postane prosto mesto pod italijansko upravo

"New York Times" je včeraj priobčil poročilo svoje korespondenta, ki je potoval na krovu ladje, s katero je državni tajnik Byrnes včeraj dospel v Anglijo na konferenco zunanjih ministrov velike petorice.

BIVŠA COUNCILMANA ODPUŠČENA OD VOJAKOV

Mark McElroy in Thad Fusco, bivši councilman 3. varde, sta se včeraj vrnila v civilno življenje, potem ko sta bila častno odpuščena iz vojaške službe.

Sedež v mestni zbornici za 3. vardo je prvotno imel Mr. McElroy, ki ga je prepustil Mr. Fusco-u, ko je bil pred tremi leti pozvan k vojakom. Preteklega februarja je bil poklican k vojakom tudi Mr. Fusco in njegovo mesto v zbornici je zavzela njegova žena Mrs. Amelia Fusco.

Pri nedavnih primarnih volitvah je bila Mrs. Fusco nominirana za kandidatino na listi za novembarske volitve, in pričakuje se, da bo njen mož sedaj vodil kampanjo za njeno izvolitev.

Sgt. McElroy je bil od državnega poslanca John J. Carney-a imenovan eksekutivnim tajnikom organizacije Ohio Veterans' Commission, ki je bila ustanovljena pri zadnjem zasedanju zakonodaje v svrhu proučevanja problemov vračajočih se veteranov. Služba nosi \$4,000 letne plače.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Bridgeport, O. — Dne 3. septembra je umrl v bolnišnici v Wheelingu Louis Terhien, star 62 let in doma iz vasi Pod steno, okraj Ribnjica. Podlegel je raku v grlu. Prej je bil vedno zdrav in čil, toda ta bolezen ga je ugonobila v osmih mesecih. Zapušča ženo, štiri sinove, dve hčeri in brata.

Bridgeport, O. — Na vojaškem dopustu so bili zadnje čase po 30 dni sledeči fantje: J. Kocjančič, sin Josepha Kocjančiča iz Lansinga, Leopold Gričar, Joseph Strauss in Frank Smrekar. Razen Straussa, ki je bil v Italiji, so vsi prišli iz Nemčije. Iz armade pa je bil odpuščen Andy Gričar, ki se je bojeval na Pacifiku. Na dvateden-

Ameriška tajna služba razbila prvo podtalno tolpo saboterjev v Nemčiji

FRANKFURT, 7. sept. — Tajni vojaški agenti Zedinjenih držav so odkrili in razbili prvo tolpo podtalnega odprtega gibanja v Nemčiji. Aretirali so voditelje tolpe in 40 drugih saboterjev in zaplenili 1,200 funtov dinamita.

Tolpa, katero je vodil neki zloglasen gestapovski častnik iz Kolina, ki je delal kot pek v Weimerju, je nameravala pogrnati v zrak vse ameriške instalacije v Turingiji. Omenjena provinca je od tedaj prišla pod rusko okupacijo.

Ameriški agenti so sumili "peka" v Weimerju že v začetku junija, ampak niso imeli nobenih dokazov proti njemu. Potem pa so aretirali neko blondin-

300.000 OSEB JE GLEDALO SVEČANOST V PROSLAVO ZMAGE

Cleveland je snoči proslavil zmago nad silami osišča z največjo parado v svoji zgodovini. Na ulicah v osrčju mesta je stalo 300,000 oseb, ki so videle in pozdravljale svečano povorko, v kateri je korakalo 20,000 ljudi.

Častni gost svečanosti je bil admiral Ernest King, ki se je vozil v avtomobilu skupno z gov. Lauschetom, senatorjem Burtonom in županom Burkom.

VOJNI DELAVSKI ZAKON PODALJŠAN DO 15. DECEMBRA

Gov. Lausche je včeraj v Columbusu naznanil, da bo Ross postava, ki je bila sprejeta pred dvema letoma, da se dovoli ženskam in mladoletnim osebam daljše delovne ure, ostala veljavna do 15. decembra.

Prvotno je bilo rečeno, da bo postava preklicana s 15. septembrom, toda governor se je premislil, potem ko se je posvetoval z industrijskimi in delavskimi voditelji, ki so rekli, da bo takojšen preklic zakona povzročil resne dislokacije v normalni industriji.

Uradno poročilo o izdajalskem delovanju ljubljanskega škofa

(Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta)

BELGRAD, 17. julija. — Na podlagi gradiva, najdenega v italijanskih arhivih in v slovenskem tisku, ki potrjujejo pravilnost odloka o obsojanju zločinov, katere je izvršil okupator in njegovi domači pomagači, katerega je zbrala komisija federalne Slovenije za ugotovitev zločinov okupatorja in njegovih pomagačev, šteje 3580 z dne 1. julija 1945, je državna komisija ugotovila sledeče:

Dr. Gregor Rožman je kot škof ljubljanske škofije za časa vojne odprto zavzemal stališče podpirati italijanski okupatorski fašizem, potem (po kapitulaciji Italije) pa Nemce. V ta namen je večkrat javno stopal pred svoje vernike in jih pozival, da se borijo v edinicah izdajalca generala Leona Rupnika proti slovenskemu narodu, ki se je dvignil z borbo proti okupatorju. Posebno napadalno je dr. Rožman nastopal ob času nemške okupacije Ljubljane, poskušajoč kot škof zlorabiti pobožne vernike in duhovščino, da se aktivno borijo ob strani sovražnika proti svojemu narodu in prelivanju bratske kri. To je razvedno zlasti iz njegovih sledečih zločinskih aktivnosti:

1) Na podlagi spomenice ("pro-memori"), izdane 17. februarja 1942, ki je bila najdena v arhivu italijanskega škofijskega komisarja za ljubljansko provinco, so Italijani napeli vse sile, da dosežejo razcep in razkol v slovenski osvobodilni fronti. Trdili so, da treba ustanoviti v vrstah osvobodilne fronte neke vrste odbor za borbo proti sami osvobodilni fronti, ki naj bi tolmačil italijanskim oblastem želje italijanskega ter da bi obenem to bil najboljši način za vladanje okupirane cone in za uničevanje partizanov, ki delajo italijanski vojski preglavice in težke izgube. Nadalje je v tej listini dosledno rečeno:

"Sinoči . . . na neki seji pri škofu, koje namen je bil ustanovi-

Konec vojne produkcije prinesel drastično znižanje delavskih mezd

Kratke vesti

7 FRANCOZOV UBITIH V REVOLTI V INDO-KINI

SAIGON, Francoska Indo-Kina, 6. sept. — Prošlo nedeljo in ponedeljek so tukaj izbruhnili proti-francoski izgredi, tekem katerih je bilo pet Francozov, med njimi dva otroka in ena ženska, ubitih, 100 drugih oseb pa je bilo ranjenih.

NACISTI BODO POSLANI NA FARME

COLUMBUS, 10. sept. — Sto izmed 450 nemških vojnih ujetnikov, ki so bili zaposleni pri delu na tukašnji vojaški postaji, je bilo odpuščenih od dela. Poslalo se jih bo na delo na farme v severozapadni del države Ohio.

Mansfield, O. — Dne 20. avgusta je naglo umrl za srčno hibo Joseph Kek, star 79 let in doma iz St. Vida na Dolenjskem. V Ameriko je prišel pred 55 leti in zadnjih 40 let je živel v Mansfieldu, O. Zapušča ženo, hčer, tri sinove in štiri vnuke.

Odslovljenim vojnim delavcem se ponuja dela s komaj 40 do 75 centov plače na uro

Preklic vojnih kontraktov je širom Zed. držav postal na cesto neugotovljeno število delavcev in delavk, ki so med vojno služili visoke mezde. Sodi se, da število znaša par milijonov in da bo v bližnji prihodnosti narastlo na pet do sedem milijonov.

Rekonverzija bo vzela nekaj mesecev, medtem pa strmi stotisočem družinam v obraz vprašanje preživljanja, kajti draginja, ki jo je prinesla vojna, je še vedno tukaj, mezde, ki se jih ponuja za taka dela, ki so na razpolago, pa so napravile silen skok navzdol.

Značilen komentar za razmere, ki so nastale v deželi, ko se je ustavila vojna produkcija, je objava del in mezd, ki so na razpolago v clevelandskem uradu zvezne posredovalnice za delo.

Kakor razvidno, je na razpolago 11,470 pozicij, in te pozicije so po mezdni lestvici in spolu razdeljene kot sledi:

- Dvoje del po 40 centov na uro za moške.
- 40 del za moške in 491 del za ženske po 40 do 49 centov na uro.
- 1,695 del za moške in 1,781 del za ženske po 50 do 74 centov na uro.
- 6,842 del za moške in 665 za ženske po 75 centov na uro ali več.

Kakor se opozarja, je med 6,842 deli, za katere se obeta 75c plače na uro ali več, 2,422 takih del, ki zahtevajo posebne izurjenosti v tozadevni stro-

Tožo si je pognal krogljo v prsa, ko so ga prišli Amerikanci aretirat

TOKIO, 11. septembra. — Bivši japonski premier Hideki Tožo, ki je bil premier, ko je bil vprizorjen napad na Pearl Harbor, si je z revolverjem poskusil vzeti življenje, ko so prišli ameriški oficirji, da ga aretirajo na njegovem domu, ki se nahaja 20 milj od Tokija.

Japonski militarist, ki je v očeh Amerikancev poosobljen v vsega japonskega zla, si je pognal krogljo v prsa. Prvo pomoč mu je dal neki japonski zdravnik, ki pa je potem odšel, da samomorilca pusti umreti, kakor je želel.

Potem so Amerikanci dobili svojega zdravnika, ki je člove-

ROJAK UBIT OD AVTA

Ko se je snoči okrog 5. ure vračal iz dela, je bil Joe Pajnik, stanujoč v Girard, Ohio, zadet od avtomobila. Delal je v Niles, O., ter je baš izstopil iz busa, nekaj korakov od svoje doma, ko ga je podrl avto in mu prizadejal tako hude poškodbe, da jim je podlegel na potu v bolnišnico. Doma je bil iz Mokronoške fare na Dolenjskem. Zapušča ženo in več pastork.

JESENSKA VESELICA

Društvo "Združene Slovenke" št. 23 SDZ priredi plesno veselico v nedeljo, 16. septembra v SDD na Waterloo Rd. Igral bo Johnny Vadaln orkester.

ki, 1,445 za neizurjene moči, 663 za profesionalne in tehnične moči, 712 za pisarniško in prodajalno delo, 626 za polizurjenost moči, medtem ko 626 pozicij odpade na službene stroke in poljedelstvo.

Dohodki delavcev skrčeni za polovico

Stuart R. Smith, ravnatelj zveznega urada za delovne moči, je včeraj sam priznal, da se spričo tako temeljito spremene mezdne situacije ni čuditi, ako se delavci in delavke obojavajo sprejeti taka dela. Poprej so služili od 90c do \$1.50 na uro, in vsled dolgih ur in dela ob sobotah in nedeljah so prejeli mezd, ki so znašale od \$50 do \$100 na teden.

Padec mezd skupno z skrčenjem delovnih ur pomeni dejansko redukcijo zaslužka za polovico ali več, tudi ako bi bilo dovolj pozicij, da bi se zaposlilo vse, ki so ob delo, odkar se je končala vojna produkcija.

Kakor položaj obstoji sedaj, je povprečen brezposelni delavec skoro na boljšem, ako ostane doma in prosi za brezposelnostno podporo, kakor pa da gre na delo ob drastično reduciranih mezdah.

ku, ki je povzročil smrt toliko Amerikancev, dal plazme iz ameriške krvi.

Medtem ko je stanje japonskega militarista resno, pa pravi ameriški zdravnik, da obstoji možnost, da bo ostal pri življenju.

TOKIO, 11. septembra. — Gen. MacArthur je danes ukazal aretacijo 39 japonskih pravnikov, ki bodo obtoženi kot vojni kriminalci. Poleg tega je bila odredjena tudi aretacija za nekaj Filipincev, ki so med okupacijo služili sovražniku, za dva Avstralca, nekega Holandca in za Heinricha Stammerja, nacijskega poslanika na Japon-skem.

Obisk zrakoplovišča dovoljen

Clevelandsko zrakoplovišče na zapadni strani mesta je eno izmed najbolj obiskanih krajev, odkar je racija gasolina prekinjena in se je popustilo na strogi prepovedi, tikajoči se javnega obiskovanja zrakoplovišča.

PRESTALA OPERACIJO

Poznana Mrs. Jennie Grobolšek, 19404 Kildeer Ave., je srečno prestala težko operacijo. Sedaj se nahaja doma v domači oskrbi. Zahvaljuje se vsem, ki so jo obiskali in prinesli krasne cvetlice, darila in voščilne karte.

ENAKOPRAVNOST

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 6311-13
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES: (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$5.50
For Half Year — (Za pol leta)	\$3.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Mirko G. Kuhel:

ALI BO TRST JUGOSLOVANSKI?

Tajniki zunanjih uradov Amerike, Rusije, Velike Britanije, Francije in Kitajske so se 10. septembra zbrali v Londonu k posvetovanju, da sestavijo mirovno pogodbo, katero bodo zavezniške sile predložile Italiji. V tej pogodbi bodo vključeni tudi pogoji, pod katerimi bo Italija sprejeta med zavezniške združene narode. In med temi pogoji je tudi vprašanje bodočnosti italijanskih kolonij v Afriki, vprašanje gotovih otokov v Sredozemlju, vprašanje avstrijske Tirolske ter za Slovence in Jugoslavijo najvažnejše vprašanje — **bodočnost Trsta in Slovenskega Primorja.**

Ali bodo zavezniki upoštevali pravične zahteve Slovencev in vrnil Trst in vse slovenske pokrajine pod Italijo Sloveniji, kamor po vsej pravici spadajo?

To vprašanje bo rešeno te dni. Rešeno pa bo tudi vprašanje, če bodo zavezniške diplomatske sile tudi pošteno in iskreno izvajale obljube, ki so jih dale zaslužnim narodom v Atlantski deklaraciji Roosevelta in Churchilla, v deklaraciji o "štirih svobodščinah" in v drugih pomembnih izjavah o **demokraciji, enakopravnosti in pravici do samoodločbe vsakega naroda**, ki je šel v krvavo borbo proti italijanskemu fašizmu in nemškemu nacizmu.

V ameriškem tisku in po radiju se vodi zadnje časa silna propaganda proti "komunistični" Jugoslaviji, proti Bolgariji in drugim slovenskim državam. Proti SLOVANSKIM DRŽAVAM! Nasprotno pa čitamo in slišimo zelo simpatetične besede za Italijo, o njenih "velikih doprinosih" za zmago zaveznikov, o njeni borbi proti "rdečemu navalu" in pa o namigljajih, da morajo biti njeni mirovni pogoji zelo mili, če hočemo Italijo rešiti pred "boljševizmom," ki se bo baje gotovo razpasel po celem škornju, če bi ji zavezniki odvzeli njene kolonije in v prvi svetovni vojni pridobljene pokrajine. Strah pred tem bavljavom "boljševizmom" je faktično strah pred "slovanstvom," katerega je Anglija zastavljala z političnimi intrigami zadnjih sto let, Nemčija pa že več sto let z germanizacijo in končno Hitler z množičnim morjenjem slovenskega ljudstva.

Stara rečenica pravi, da Italija vsako važno vojno izgubi, pri mirovni mizi pa vedno zmaga. Ali bo zmagala tudi v drugi svetovni vojni? Ali bodo slovenske zmage prezirane in slovenski doprinosi do skupne zmage ignorirani v korist britskih interesov?

Trst in vse Slovensko Primorje sta neločljiv del Slovenije. To je nepobitno dejstvo. Avstrijska nakana, da ju ponemči in kasneje poitalijanči ter na ta način onemogoči razvoj slovanstva ob Jadranu, se je le delno posrečila. Vzlic posilne italijanizacije Slovencev in naseljevanja južnih Italijanov v Slovensko Primorje, je dve tretjini naroda ostalo slovenskega. Niti sovražni italijanski režimi niti Mussolinijev fašizem, ki je imel največ opore in razvoja pri tržaških nacionalistih, nista mogla tega narodnostnega sorazmerja predrugačiti. To je bilo dokazano zlasti v osvobodilni borbi, v kateri so se tako hrabro in požrtvovalno pokazali ne samo slovenski Primorci, temveč tudi antifašistični Italijani, ki ne marajo več nazaj v staro Italijo. Vse antifašistične in demokratične sile v Trstu, Gorici, Istri in drugih delih Primorja, odločno odklanjajo pripadati Italiji in so opetovano zahtevale, da spadajo pod demokratično federativno Jugoslavijo. Če pomeni končana vojna zmago nad fašizmom in nacizmom, tedaj pomeni tudi zmago za zahteve antifašističnih in antinacističnih narodnih množic.

Trst je spadal pod Avstrijo skoraj 500 let predno je bila ustanovljena združena Italija pod Savojsko dinastijo. In na isti način je spadala pod Avstrijo tudi vsa ostala Slovenija, politično razdeljena v Koroško, Štajersko, Kranjsko, Goriško in Trst z okolico. Italijanski imperializem se je pohotno oziral na slovenske gozdove in planine, na dalmatinsko obal in njene biserne otoke v Jadranu, katerega je Italija že dolga leta hotela spremeniti v "mare nostrum." Prva prilika se ji je nudila leta 1915, ko je Avstriji in Nemčiji "prijateljsko" naklonjena Italija sprejela od Anglije podkupnino v obliki Slovenskega Primorja, Istre in Zadra ter napovedala vojno svoji severni sosedu Avstriji. To svojo podkupnino je Italija hotela povečati leta 1941, ko je navalila na Jugoslavijo in si z Hitlerjem razdelila še tisti ostanek Slovenije, ki so jo zavezniki leta 1918 priklju-

čili kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. S to svojo agresijo proti svojim bivšim zaveznikom je Italija izgubila vsako moralno pravico do slovenskih krajev, ki jih ji je odločil Londonski pakt.

V svoji propagandi v prid Italije poudarjajo antislovenski elementi v Ameriki velike doprinose, ki jih je Italija storila za zavezniško stvar po kapitulacije meseca septembra 1943. Kaj so bili ti doprinosi, nihče ne razjasni. Ena stvar je gotova, namreč, da so zavezniki prevzeli odgovornost za prehrano 45 milijonov Italijanov, ki so kar čez noč postali "antifašisti," medtem ko so prej 25 let slavili Mussolinija in njegove imperialistične zmage: V Etiopiji z bombami in plinom nad neoboroženim narodom, v Albaniji in Grčiji od domačih fašistov izmučenim ljudstvom in končno v Sloveniji, Istri in Dalmaciji z pobijanjem tisočev ljudi, požiganjem, opustošenjem in ropanjem stotin slovenskih in hrvaških vasi in mest, z umorom tisočev talcev in nedolžnih žrtev. Samo te "doprinosi" Italije priznavajo miroljubni narodi in samo na podlagi teh zločinskih dejanj mora biti Italija sojena.

Kadar se razpravlja o poravnanju krivice, ki so jo zavezniki prve svetovne vojne, izključivši Amerike, ki se je z Wilsonom na čelu potegovala za demokratično in pravično rešitev primorskega vprašanja, — storili slovenskemu narodu s tem, da so eno tretjino njenega prebivalstva izročili Italiji in Avstriji, prihajajo vesti največkrat iz Londona, iz Rima, iz Washingtona, iz Pariza, malokrat pa od tam, kjer naj bi bila krivica poravnana. Nikoli še nismo čitali priporočila, da naj bi Primorci sami odločili, kam želijo po vojni spadati. Te dni čitamo vesti iz Londona, da prevladuje v tamošnjih krogih mnenje, da bo Trst postal mednarodna luka. V isti sasu pa je povedano, da se bodo Angleži na sedanjem zasedanju zunanjih ministrov potegovali za takozvano "Morganovo ali plavo črto" kot končno mejo med Italijo in Slovenijo. Ta plava črta se pričinja kake štiri milje pod Trstom in teče v loku mimo Trsta, ob železniški progi proti Gorici, mimo Gorice do Soče in potem ob Soči do Bovca, nato pa severno proti stari koroški meji. Če bi ostale velesile podprle angleške zahteve, tedaj ni za Slovenijo izgubljen samo Trst, temveč tudi Tržič in Gorica ter vse ozemlje v tem trikotu.

Od druge strani pa slišimo po radiju vest, da si hoče Anglija prilastiti izključno pravico do Trsta, ki naj bi postal Hong Kong številka 2 v njenem komercialnem in političnem imperiju. In tako dalje . . .

Ko je Italija kapitulirala, se je šepetalo v ožjih krogih, da se je morala odpovedati Trstu in Primorju ter vseh drugih s silo prilaščenih teritorijev. Pogoji so baje bili tako strogi, da jih zavezniki niso pustili v javnost in šele celo danes, dve leti po italijanski kapitulaciji, štiri mesece po končani evropski vojni, mesec dni po zaključku japonske in svetovne vojne, ti pogoji niso bili objavljeni. Zakaj ne?

Nekaj odgovora na to vprašanje leži v spremembi angleške in deloma tudi ameriške zunanje politike napram Jugoslaviji in vzhodni Evropi. Dokler je bil Tito edina borbena sila v Jugoslaviji, so bili zavezniki moralno obligirani podpirati ga, dasiravno so do poletja 1944 podpirali tudi Mihajlovića, ki se je boril z Nemci proti zaveznikom (to je proti narodno osvobodilni vojski). Ko je pa Jugoslavija pokazala, da misli svoj program za demokratično federativno Jugoslavijo v vseh detajlih tudi izvajati, je pa naletela na odpor reakcije, ki je še vedno računala na povrnitev starega reda, stare politike, starega izkoriščanja — "status quo." Še večji ogenj je bil v strehi, ko je Tito na kongresu svoje politične stranke — zedinjene narodne fronte — propagiral za republikansko obliko vlade nove Jugoslavije in zahteval, da se kralj Peter ne sme povrniti v Jugoslavijo. Ta nastop baje ni bil "demokratičen." Še večje ogorčenje napram Jugoslaviji pa je izzval novi zakon o podržavljenju vseh jugoslovanskih rudnikov. Kakšno pravico ima Jugoslavija rekvirirati bogate bakrene rudnike v Boru ter največje rudnike svinca v Evropi v Trebčah, ko so pa vendar last francoskih in angleških kapitalistov?! Krik proti postopanju narodne vlade Jugoslavije so dvignili kljub dejstvu, da je podržavljenje rudnikov ena glavnih točk v programu nove britske delavske vlade, kot je v programu glavnih političnih strank Francije.

Vsa ta umetno zgrajena vznemirjenost glede Jugoslavije je le temelj, na katerega se bodo sofistično opirali vsi oni elementi, ki propagirajo nedemokratično rešitev tržaškega in primorskega vprašanja in vseh drugih problemov, kjer je na tehtnici vprašanje interesov gotovih svetovnih sil in kjer se vprašanje narodnih, ekonomskih in političnih pravic nekaterih malih narodov hoče prezreti.

Ali naj bo Jugoslavija kaznovana za izgubo Trsta in Slovenskega Primorja, ker hoče biti sama svoj gospodar, ker hoče sama odločati o svoji bodoči usodi, ker hoče prvokrat v zgodovini zgraditi na Balkanu močno bratstvo slovenskih narodov, ker bodo prvokrat v svoji zgodovini jugoslovanski narodi sami vladali, ker bo prvokrat v svoji zgodovini narod sam imel oblast nad svojo sedanjostjo in bodočnostjo?

Kje stoji naša Amerika v tem vprašanju?

Zaključki konference v Londonu bodo dajali jasne odgovore na vsa ta vprašanja.

URADNO POROČILO O IZDAJALSKEM DELOVANJU LJUBLJANSKEGA ŠKOFA

(Nadaljevanje s 1. strani)

1942, pod podpisom generalštabnega polkovnika De Martina, načelnika štaba pehotne divizije "Isonzo," izdala pravomočni razpis št. 08-1.064, v katerem je rečeno:

"Prosi se, da izročite . . . kolikor se tiče te organizacije (bele garde), organa katoliške stranke, protikomunistične, da ona . . . presoja vsa teroristična dejanja ter stremi, da umiri sredino z oziroma na kritično stanje, katerega so povzročili komunistični partizani." — Z drugimi besedami povedano, škofova in Rupnikova bela garda je za italijanske okupatorje nova zavezna vojska.

Boj proti OF pod krinko boja proti "komunizmu"

3) Za najznačilnejši dokaz škofovega izdajstva pa služi njegovo "Pastirsko pismo o nepopolnšanju brezbožnega komunizma" z dne 30. novembra 1943. V njem je ostro napadel ZSSR in vso narodno osvobodilno borbo, predstavljajoč svoje izdajstvo kot versko vprašanje ter zapisal:

"Naša borba je versko vprašanje." Izdajalski škof je hotel postaviti slovenski narod v službo okupatorja, postavljajoč ga pred dilemo: Katoličan ali komunist. Ta svoj namen je odprto izrazil v geslu: "Vsi kot eden — v boj!" ter tako pozival vse katoličane v borbo proti vstaji slovenskega naroda.

Na ta način je škof Rožman zlorabil svojo visoko cerkveno pozicijo, da bi nudil polno moralno in oboroženo pomoč sovražniku ter je tako postal velik izdajalec, narodni sovražnik in vojni zločinec.

4) To svojo borbo proti narodu je škof Rožman organiziral po gotovih duhovniških tudi izven svoje škofije. Tako je Rožman 12. marca 1944 zapeljal dr. Albina Tkavca, kaplana iz Pregarja, dasi Tkavec ni spadal v njegovo škofijo, rekoč mu, da se je treba boriti proti narodni vstaji v Sloveniji, in ga je pripeljal v zvezo z izdajalcem Rupnikom z izgovorom, da je narodno osvobodilno gibanje protiverzsko. In tako ga je zapeljal, po lastnem priznanju dr. Tkavca, v aktivno borbo proti lastnemu narodu.

5) Po Božiču 1944 je dr. Rožman razposlal "Božično pismo domobrancev," v katerem je klical božji blagoslov na izročke, ki se borijo v nemških uniformah, to je — na domobrance — ter jih pozivljaj, da se še nadalje borijo na strani sovražnika.

Posebno pažnjo je dr. Rožman posvetil domobrancev, da jih ohrabri in jim olajša težko vest, ker so nemški najemniki, nagovarjajoč jih, da se na to ni treba ozirati. To pismo, zaeno s poslanico glavnega domobranskega inspektorja generala Leona Rupnika, je bilo priobčeno dne 28. decembra 1944 v številki 11 lista "Slovensko domobranstvo."

Prisostvoval je zaprisegi zvestobe Hitlerju

6) Dr. Rožman je še celo 30. januarja 1945 v Ljubljani v družbi vojnega zločince, generala SS-čet in policije Obergruppenfuhrerja Rosenerja, bivšega voditelja SS-čet in policije za VIII. nemško vojaško oblast, tega zverinskega ubijalca tisočev slovenskih talcev, prisostvoval pri defiliranju nanovo zapriseženih domobrancev, odetih v nemško uniformo in najetih za borbo proti slovenskemu narodu in njegovim zaveznikom.

S tem je dr. Rožman še enkrat pokazal svojo odločno namero, da manifestira svojo voljo in položi svojo škofovsko avtoriteto v borbo za fašizem proti narodu Jugoslavije, njihovi narodno osvobodilni vojski in njihovim

zaveznikom, in to celo ob času, ko je največji del jugoslovanskega področja bil že osvobojen in ko je Nemčija že sama izdihavala, neodklanjajoč niti javno nastopiti in se slikati v časopisih rama ob rami z zloglasnim SS-ovcem Rosenerjem, ki je cela leta vpiral teror nad slovenskim prebivalstvom in podpisal številne proglose o streljanju slovenskih talcev.

Zavedajoč se vseh teh zločinov proti svojemu narodu, je škof dr. Gregor Rožman pobegnil iz Ljubljane skupaj s sovražnikom.

Na podlagi vsega tega državnega komisija ugotavlja, da je škof dr. Gregor Rožman aktivno pomagal okupatorju, razdvojeval in organiziral gotove Slovence za bratomorno vojno proti lastnemu narodu ter je tako kot vojni zločinec skrivno vrsto masovnih ubojstev, ropanja, požiganja in drugih zločinskih činov, katere so izvršili Rupnikovi "domobranci" in slovenska "Bela garda."

V Belgradu, 11. julija 1945. D št. 1791/45.

Državna komisija za ugotovljenje zločinov okupatorja in njegovih pomagačev

Predsednik komisije:
 Dr. Nedeljković, s. r.
 profesor univerze.
 Za tajnika komisije:
 Dr. Milan Bartoš, s. r.
 profesor univerze.

Urednikova pošta

Priprave za veliko veselico v SDD

Cleveland, Ohio. — Kot je bilo že v javnosti poročano, priredi Odbor slovenskih vojakov veliko plesno veselico v nedeljo, 23. septembra v Slovenskem red. Veselica se bo vršila v obeh dvoranih. Vadalov orkester bo igral v zgornji dvorani, Pintarjev orkester pa v spodnji dvorani.

Spodnjo dvorano se je vzelo v najem, ker se mi starejši počutimo bolj domači v spodnji dvorani. S tem se bo ustreglo mladini in isto tako tudi starejšim. Namen prireditve je, da se nabere sklad, katerega se bo rabilo za spominsko ploščo našim padlim vojakom, in za spominsko knjigo z imeni vseh naših vojakov, kar pa bo v skladu ostalo, se bo pa porabilo za zabavo vrnivšim se fantom.

Prav prijazno ste vabljeni, starši sinov in hčerk v oboroženi sili, da posetite veselico, 23. septembra. Odbor je na delu, da

NA DELU ZA NOVE INDUSTRIJE V OHIO

Te dni je Mr. Robert C. Hienton, načelnik za povečanje industrije pri The Illuminating Co., naznanil, da je v polnem teku načrt za velikansko razširitev industrije, ki bi preskrbelo delo tisočevim v Clevelandu in severovzhodnem Ohio.

"Nove tovarne, ki bodo zaposlile na tisoče mož in žena tukaj, so sedaj v vidiku," je izjavil. "Polg več firm, ki so že pripravljene zgraditi tukaj svoje tovarne, v katerih bi delalo 12.500 oseb, 25 drugih družb proučuje položaj v tem kraju z ozirom na prilagoditev za ustanovitev novih tovarn, ki bi zaposlile nadaljnih 25.000 ljudi."

Mr. Hienton je obenem izjavil, da se vedno več zahteva po zaupni inženirski poslugi, ki jo Illuminating tvrdka brezplačno nudi družbam, ki nameravajo povečati njih obstoječe tovarne ali ki nameravajo postaviti nove prostore.

Mr. Hienton je dalje izjavil: "Nedavni federalni pregled je pokazal, da namerava 7.000

ŠKRAT

Gospodar (vajencu): "Da, tako je. Tisti, ki ne zna povedati tako, da ga drugi razumejo, je tepec. Ali si razumel?"
 Vajenec: "Ne."

bo postregel v vseh ozirih. Kom nam je Mrs. Zaman sporočila, je dobila precej r. a. c. i. s. k. znamk. Mrs. Rijavec bo imela kuhinjo v oskrbi, šore pa je rekla, da ne bo smel biti nobeden žejen, ker za to bo že on preskrbel pri obeh barah.

Na veselici se bo oddalo tudi tri dobitke. Naša tajnica pravi, da grede listki prav hitro v promet, in ona jih nima več na rokah.

Tajniki društev, ki imate listke za te dobitke še na rokah, ste prošeni, da jih razpečate ali povrnete tajnici nazaj nepodane.

Theresa Gorjanc,
 zapisničarka.

Pisma od nečakov

Mr. Krist Stokelj, 6622 Bona Ave., je te dni prejel dvoje pisem od svojih nečakov Cpl. Rade Stokelj in Cpl. Stane Stokelj, ki sta doma iz Velike Zablje na Primorskem, odkod je Italijan pregel v izgnanstvo, čim pa so se Italijani predali Amerikancem, sta se brata vpisala v ameriško armado. Zdaj se nahajata skupno v Franciji, kjer sta aktivna v organizaciji za novo Jugoslavijo. Rado je tajnik, Stanko pa tajnik omenjene organizacije.

Kot je povedal Mr. Stokelj, nečaka nista nikdar pohajala v slovensko šolo, toda pisma se pisana v lepi, gladki slovenski ni, ki priča, da sta fanta darjena in navdušena Slovenščini, da sta bila vagojca na pod strogo fašistično roko.

Prvo pismo od njiju je Mr. Stokelj prejel že pred letom, toda od domačih ni ne on, ne nečaka dobil nobenega glasnega pisma. Zdaj mu pišeta, da sta v juniju t. l. prvič prejela vest od njiju, nad katero sta bila navdušena vesela. Od doma sta namreč prejela novico, da so še vsi v njihovi zdravju, o čemur sta se lahko prepričala, ker je bila pisava vseh. Njiju edina želja sedaj je, da bi se čim prej vrnila v svoj rojstni kraj, o katerem sta prej pričnala, da bo pod vodstvom maršala Tita, priključen k narodno svobodni, federativni Jugoslaviji.

ameriških tovarn potrošiti milijarde dolarjev in pol milijarde dolarjev v opremo, tovarne in popravila, teku prihodnjih mesecev. Imamo dva odstotka industrijskih faciliitet, se mora potrošiti 90 milijonov tega denarja, kaj, ako hočemo obdržati in razviti na visoki stopnji kot vodilni industrijski center."

Inženirske posluge Illuminating elektrarne se je poslužilo veliko firm, ki izdelujejo elektrske predmete, tekstilne firme, izdelovalnice gumija, kemikalij, jestvin in drugih produktov, ter bi vse prav dobro uspele, bi bile v dobroti tega okraja.

Dalje je izjavil Mr. Hienton, njegov oddelek vrši inženirsko delo za kompanije, ki zahtevajo 4.000.000 kvadratnih tovarniškega prostora, to je v Ohio. Za povečanje izdelovalnih vojni potrebščin se je v Ohio potrošilo več denarja kot pa kateri koli drugi državi, in to je bilo potrošeno v okviru Clevelanda — severovzhodnega

Dušica Rožamarija

(SVETNICA IN NJEN NOREC)

Agnes Gunther

Poslovenil Boris Rihteršič

(Nadaljevanje)

"In vse, kar je slučajnega, odpadlo. Vse se bo dvignilo svojo višino. Ne bo me nasilno kakršna sem v resnici. Upodobil bo božjo misel, ki živela v meni. Saj smo bili vsi nekoč božja misel in to morali spet postati. Pa se hli-kvarimo in preslikavamo, nehljenci postajamo, — in svojo misel vzame."

"No, videli bomo, ali zna roza vzeti misel iz telesa," je rekla Uli. "Sicer se mi pa zdi, da kar preveč pametna. In da ti tega ne verjamem." "Zato sem te pa prosil, da bi se na stolček za njo. Sicer res precej neugodno, toda tako ne pojde. Tam jo boš gledala. Tako dobro ji mora kakor je sploh mogoče."

"No, poizkusila bom."

"Zato sem te pa prosil, da bi se na stolček za njo. Sicer res precej neugodno, toda tako ne pojde. Tam jo boš gledala. Tako dobro ji mora kakor je sploh mogoče."

"Zaj pa slika, Harro, jaz pa v svojo sodbo se prihranila, ker ne bom videla, kaj znaš. In v vse svoje moči boš morala. In njene trdovratnosti smeš pozabiti. Ljubo ne pozabi, ti je tudi to dal bog. In te iste najlepše reči, — saj nisi ne poznal, — in če te hoče videla na sliki, se mi bo približal."

"Praviš, da jih ne poznaš," je rekel Harro ljubotno, "ti in teta hočeta men-praviti iz mene damo za salon."

"Vse moči, srečo, pa tu jaz, kajti to pot se moram kazati," je mrmral sam pri sebi Harro, ko je začel sam svoje barve. "Sicer pa pro-molimo mirujeta. Sa-toli! Če bo Roža utruje-ne da j varati, Uli! Veš,

Under Sec. of State

Being sworn in as under secretary of state to replace Joseph C. Grew, Dean Acheson takes the oath of office. Acheson served as special representative between the White House and congress.

"Takrat se mi je zdelo tako hudo, zdaj pa mislim, da si morala to res zelo občutiti. Zal mi je, zelo mi je žal."

Zmerom je prihajala v sobo z istim, resno prijaznim obrazom, in nikoli ni zapustila sobe, ne da bi bila knežinja videla solze na njenih licih.

Teta Marga je rekla svoji sestri: "Strašno čudno je, če gledam Rožo na njeni zatožni klopi. Dolej je nečakinja Šarlota metala samo kamenje nanjo. Cedalje spretnejša in bolj strupena postaja. Kadar prisli Rožo do joka, je pomirjena. Rada bi vedela, čemu je to potrebno."

"Jaz bi to visokost premikastila," je odvrnila Ulrika. "Časih bi res zaslužila kakšno klofuto. Morda samo zaradi tega iz-ziva, da bi jo dobila, toda žal se noče nihče od nas toliko spoznati. To je vzgojno sredstvo, pa ga nova doba, ki ničesar ne razume in ki dela v svoji mehkobni sentimentalnosti največje okrutnosti, zametava. Jaz bi ga pri njej že davno uporabila. Roža sluti to in me zato ne pusti v sobo. Poleg tega si moram še očitati, da oče z najino razdelitvijo dela ne bi bil zadovoljen, Marga. Ti imaš vso grenkobo, jaz pa vse sladkosti. To je za smehovanje pravice."

"Marsikaj je zasmehovanje pravice," je vzdihnila Marga in ni odgovorila nič drugega na njeno vprašanje. Potem pa, kakor bi se bila spomnila nečesa drugega: "Jaz se skrivaj še zmerom čudim nečemu. Ti menda že veš, da Šarlota ne more biti nikoli mirna z nogami. Samo če ji vbrizgnejo morfij, jo je mogo-

če spraviti v posteljo, in še potem so zjutraj njene rjuhe zmečkane in raztrgane. Kadar pa pride Roža, je mirna, toda samo tako dolgo, dokler je ona pri njej. To je res čudno. In tudi obe sestri sta to že opazili. In potem se tole: ali bo knežinja pač kdaj izpraznila svojo vrečo do dna? Že zdaj se dostikrat ponavlja."

"Na to pa lahko čakaš še vso večnost," je mračno odvrnila teta Ulrika, "Njej ni mogoče več pomagati in jo izpreobrniti k dobremu. Očitala bo še takrat, ko je Roža že davno ne bo mogla več poslušati. In vsak dan se izprašujem, čemu je to potrebno. Toda pustiti moramo, da se tako godi."

Petdeseto poglavje O Henriku in Gizeli

Zdaj so se začeli lepi dnevi na Braunecku. Ivan Friderik je prišel na grad in v dvorano so spravili knežjin dragoceni klavir. Tam se je njegov zvok lahko razvil v vsej svoji veličini, in prostor je bil tudi za Rožo najprimernejši in najboljši. Svež in mehak zrak je bil zmerom v dvorani, starinske orjaške peči so bile zakurjene in hkratu so bila okna odprta.

In Roža je glasbo dosti laže prenašala, kakor so vsi mislili, in kmalu je začel tudi Harro posvečati tveganemu načrtu kneza in svojega prijatelja več prisrčne pozornosti.

Umetnik jih je poučil o zgradbi velikega dela, zaigral jim je nekaj odlomkov iz njega, razložil motive in način izvedbe. Ubrani duši Henrika Brauneškega in Gizela sta se spet oglasili v starem domu, v dvorani, kjer so nekoč stale male hišne orgle brauneških grofov. Pri tem prisuškovanju je Roža vse pozabila, vselej se je vživela v nekakšen višji svet, iz katerega se je časih skoraj z bolečino vrnila nazaj v vsakdanjost. Harro je pogosto taktiral svoj štiričetrtrinski takt in govore svojega prijatelja, če je Gizela dobila le preveč izrazite obrazne črte Rožinega demona.

Nekoč je oprezno govoril o tem z gospodom grajskim župnikom. Saj mu je bil še zmerom skoraj tuj in ni mu mogel prav zaupati, čeprav Roža ni nikoli več sprejela svojega učitelja, ne da bi bil mož poleg. In Harro je moral samemu sebi priznati, da se je duhovni gospod zelo oziral na tiste pravice, ki so bile pridržane njemu, Harro. Nikoli je ni izpraševal. Vselej je prinesel kupca papirja kako pesem, navadno samo nekaj kitic, od prvih časov nemškega pesništva do Dehmila in Berbauma. Te na listih napisane pesmi je potem položil poleg Rože, kakor bi bilo nekaj dragocenega, kar je slučajno našel, in nato sta o njih govorila.

Zmerom je ostal samo malo časa, čeprav je bilo zaradi tega obema hudo. In ko ga je potem Harro spremil do praga, je vselej dejal: "Ne smem vam vzeti preveč časa, gospod grof, toda verjeme mi, da sem vselej vesel, kadar lahko vidim njeno visokost."

War Chiefs Honored by France

Four American officers of five-star rank are shown wearing their new decorations after they had received the Grand Cross of the Legion of Honor of France from Gen. Charles de Gaulle. Left to right are: Adm. William D. Leahy; Gen. George C. Marshall; Adm. Ernest King and Gen. H. H. Arnold. General de Gaulle conferred the honors in Washington.

POLJEDELSKI TAJNIK PRAVI:

Navzlic zmagi se mora še nadalje hraniti rabljena mast!

Vsaka žena v Ameriki bi morala vedeti, da bo v naši deželi še nadalje zelo primanjkovalo masti. In zmaga nad Japonsko še ne bo takoj rešila problema. Rabljeno mast v naših kuhinjah moramo še dalje hraniti!

Ako le malo mislite, da je hranitev rabljene masti eno onih malih del v vojnem času, ki ga moremo opustiti, ko je zmaga tukaj, tedaj prosimo, da pomislite naslednja dejstva in jih povejte svojim sosedom.

Amerika še vedno potrebuje prirabljene maščobe. Niti na višku našega vojnega napora, ko so bile maščobe potrebne, cele gore nabejev in bomb in zdravil, dodatno k vednemu pomanjkanju mila, niso bile potrebe za hranjene maščobe večje kot sedaj. Naše zaloge so se posušile v dolgih štirih letih vojne in na rokah jih ni dovolj, da bi zadostovale potrebam.

Nikar vas naj ne preslepi "Psihologija zmage" za to narodno potrebo! Ako bi gospodinje prenehale hraniti maščobe, bo postalo pomanjkanje še bolj kritično.

Odobreno po USDA in OPA. Plačano po Industriji.

Ne pustite, da bi se izgubila le ena kaplja rabljene masti! Malo odrezkov masti, ki ostane na krožniku na mizi, ostanki puščeni na krožnikih, in celo posneta mast na juhan in omakah, vse to je važno. **Neprestano hranjenje** teh malih količin mnogo velja.

Nikdar ne oddajte masti, ki jih je mogoče še porabiti! Toda masti, kot n. pr. one, ki jih dobite od jagnjetine, niso primerne za zopetno porabo. Takoj jih denite v hranilno posodo. In z vsemi drugimi maščobami, ki ste jih pri kuhanju dobro porabili, še vedno nekaj malega ostane. Ne glede na to, kako malo, je shranite. Vaš mesar vam bo še vedno dal 4c in dve rdeči točki za vsak funt, ki mu ga prinesete. Hranite stalno — shranite vsako kapljo, ki jo morete — vsak dan — dokler Stric Sam ne pove, da je delo končano.

Clinton Anderson
Secretary of Agriculture

O najnežnejših nitih, ki so se razpletale med obema, med učiteljem in učenko, in ki so se iskriale kakor nebeško zlato, Harro ni mogel ničesar zvedeti, in vendar se mu je zdelo vselej, kadar je sedel grajski župnik pri njej, da mora biti on, Harro, ne-kje pred vrati. Da, neka vrata nastanejo takrat med njima. In to mu je branilo, da svojega srca ni mogel tako na stežaj odpreti duhovnemu gospodu, kakor bi bil časih sam rad storil. Njegov gospodqvalni značaj se je temu upiral. Toda po Gizeli Brauneški iz 17. stoletja ga je pa le nameraval vprašati.

Izprva mu je Roža zatrjevala, da njen učitelj ne more ničesar vedeti o tem, kar je v njenem drugem, notranjem življenju imelo tako veliko vlogo. Zato se je moral Harro zateči spet k številnim knjigam, ko se je otrese veselje Erike.

"Mene in mojo ženo zanima neka grofica Gizela Brauneška, ki je bila s Thorsteina doma. Menda ste kdaj slišali, da je tudi ona udeležna pri velikem koralu. Gospod svetnik ima le nekaj pomanjkljivih zapiskov o njej. Biti je morala zelo dobra s siroma-

ki, saj se glasi celo nekaj ustanov na njeno ime ali pa na ime njenega moža. Ali veste morda o njej kaj več?"

"Župnikov govor ob njenem grobu je ostal zapisan. Saj veste, da je pokopana skupaj s svojim možem. On se je ponesrečil, ona pa je umrla takoj za njim."

"A, tako!" je vzkliknil Harro. "Smrt ju je morala presenetiti in zato je veliki koral ostal nedokončan in neurejen. Izne-nada sta odšla in z njuno zupnišči si ni vedel nihče več pomagati. Ali se je tudi ona ponesrečila?"

"Ne, imela je neka hudo, za-

takratno zdravniško znanost skrivnostno bolezen."

"Nebeša," je zavdihnil Harro, "srečo je moral imeti ta Henrik Brauneški! Najlepše pesmi zna delati, najljubeznivejšo ženo ima, ki mu služi in ga čisto razume, in ko pridejo sivi dnevi, leže in se preseli v svojo nebeško deželo glasbe. Kdo izmed njih je prvi umrl?"

"On je bil prvi. Ne vem pa za neseljivo, za koliko. Pravijo, da je ona še istega dne umrla."

(Dalje prihodnjč)

OGLASAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

SKEBE & ULLE

PLUMBING AND HEATING CO.
15601 WATERLOO ROAD KENMORE 7248
vse vrste vodne cevi in čistimo odvodne kanale. Dajte vaše grejnice na paro in vročo vodo sedaj pregledati! — Mi imamo plumberski in grelni material ter istega tudi instaliramo.
Klicni klicnik MIKE SKEBE — KE 4614 — AL ULLE — IV 1788

IZ URADA NORTH AMERICAN BANKE

Delničarji in društva, pozor!

Direktorij Slovenske banke opozarja vse delničarje, posamez-ne in društva, ki lastujejo delnice.

da zagotovo vrnejo podpisane Proxy, ali jih pri-nesite seboj na sejo dne 18. t. m. v SND.

Da bo seja veljavna mora biti vrnjenih nad dve tretjine ali biti toliko navzočih delničarjev.

Direktorij je v sporazumu državnih uradnikov sprevidel, da je potreba povišati kapital, da bo banka imela še večjo priliko za hitrejšo narasi.

Uradniki, katerih društva imajo delnice, potrudite se, da vpoš-ljete do tega časa "Proxy," ali pa zagotovo pošljite zastopnike, da tam glasujejo.

Ni dovolj, da kdo reče: "Brez mene bodo lahko naredili." Vsa-ka delnica naj bi bila zastopana. Kdor na sejo ne more, naj vpoš-lje "Proxy."

Mnogi delničarji so se med časom že tudi preselili. Kdor ni dobil pisma s "Proxy," ta nima novega naslova. Sedaj je čas, da se vse to uredi.

DIREKTORIJSLOVENSKEBANKE — A. G., preds.

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583
Avtomobil in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljene s najboljšo postrežbo.
COLLINWOODSKI URAD:
452 East 152nd Street Tel.: Kenmore 3118

NOVICA

IMA LE TEDAJ

SPLOŠNO VREDNOST

KO JO IZVE JAVNOST

KADAR SE pri vaši hiši pojavi kaj novega, ki bi zanimalo vaše prijatelje in splošno javnost, sporočite tozadevno na

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 5311

Novice radevolje priobčujemo
brezplačno

Pomladni sen

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

★
Priredil I. H.

(Nadaljevanje)

Mariji je od bolečin hotelo počiti srce. Še enkrat se ozre na otroka, nato pa odhiti iz sobe, da zakrije solze. Gabrijela gre za njo.

— Pridite, ljuba sestra, hčem se vendar nekoliko izkazati. Toliko dela ste imeli! Prosim, sedite; saj dr. Korneliusa še ni, — jo pozove Gabriela, ko je prišla do svoje sobe. Nato pa vzame iz škatulje dragocen, zlat križec. — Tukaj, sestra, nosite ga za spomin. Izbrala sem križ, kaj drugega vam gotovo ne bi bilo po volji.

— O, gospa Wolf, — se brani Marija, — saj nisem naredila ničesar drugega kot svojo dolžnost.

— Ravno prav, da prideš, — zakliče Gabrijela svojemu možu, ki je ravno prišel. — Pomagam mi pregovoriti sestro Konsuelo, da sprejme majhen spomin.

— Zakaj pa ne bi sprejeli, sestra? — pravi Wolf, — s tem nam napravite samo veselje.

— Ta križec je predragocen za mene, gospod stotnik, ako pa smem kaj prositi, mi dajte Lazetovo sliko.

Iskreno jo Wolf pogleda. Z omare vzame sliko in jo ponudi Mariji in obrnivši se h Gabrijeli, reče:

— Saj dovoliš, Gabrijela? — Gotovo, gotovo, ako se gospodična Winter toliko zanima za našega otroka, — se zlobno smeje Gabrijela in gledajoč enkrat Wolfa, enkrat Marijo, zateguje jezno ustnice.

— Zakaj me tako začudeno gledata? Ali mislite, gospodična Winter, da vas nisem takoj spoznala kot svojo nekdanjo modistinjo? Občudujem vaš pogum, da ste se upali priti v moje hišo. Mogoče še celo mislite, da boste sedaj kot usmiljena sestra zopet obnovili stare zveze, ki so bile nekdanj pretrgane? — govori Gabrijela zaničljivo in vsako besedo poudarjajoč.

— Prišla sem tu, da strežem na smrt bolnemu otroku, — pravi Marija polglasno, — o, tega nisem zaslužila — in bridko zajoka in si z rokami zakrije obraz.

— Pomirite se, sestra Konsuela, ne jokajte, — jo tolaži Wolf. — Ni se vam treba opravičevati.

— To je užitek, to je krasota, — zakliče Gabrijela in se pri tem divje zasmehuje. — Moj mož in prejšnja njegova ljubica.

— Takoj boš molčala, — ji zapove Wolf ter jo zaničljivo gleda, — saj nimaš pameti. — Sestra Konsuela, — se obrne k Mariji, — ne morem povedati, kaj ste mi bili te dni — zahvalim se vam iz dna svojega srca, — Wolf se prikloni in spoštljivo poljubi njeni obe roki.

— Ako pride dr. Kornelius, vas prosim, da mu poveste, da sem že šla. Prav lepo pozdravite Lazota, — pravi Marija s tresočim glasom. — Svoje razburjenje vsled Gabrijelinih trdih besed je potlačila. Molče položi križec, ki ji ga je vsilila Gabrijela na mizo in brez pozdrava zapusti sobo.

Wolf gre naglo za njo. — Marija, moje srce, ne očitaj meni za to, kar ti je storila moja žena. Za njeno obnašanje nimam nikakega odpuščanja. Ne bodi zaradi tega huda na mene. Marija zmaje z glavo.

— Ne, Wolf, — pravi nežno, — ne, četudi me boli. Bog naj bo s teboj, moj Wolf. Zdaj ne smem več priti in tako se ne bova nikdar več videla.

Nič več se ni mogel premagovati; trdno pritisne tresočo deklico k sebi in jo iskreno po-

ljubi. Preplašeno se Marija ozre; nikdo ju ni videl in mogla je iti mirno dalje. Kolena se ji šibijo; komaj je mogla iti po stopnicah. Prišedši do zadnje stopnice, mora sestiti. Prijela jo je omotica.

Ravno tedaj pa pride veselo žvižgaje Wolfov sluga iz družinske sobe in preplašen obstane, ko zagleda Marijo, blede z razprtimi očmi sedeti na stopnicah.

— O, Jezus, usmiljena sestra, kaj pa je? Takoj grem gori — Ne, — se brani s slabotnim glasom, — prosim samo kozarec vode.

Sluga naglo prinese vodo, katero Marija željno popije. Hvaležno mu vrne kozarec in prosi:

— Ali bi mi hoteli poklicati voz? Preveč mi je slabo.

— Saj ste tudi vsa blede. Kaj pa otrok, ali je zdrav?

— Popolnoma še ne. Kaj ne greste; gospod stotnik ne bo imel nič proti temu, če tudi greste, ne da bi ga prej vprašali.

— On, ne, — toda gospa, Pa nič zato. — Hitro odide, medtem pa pride dr. Kornelius.

— Sestra Konsuela, za božjo voljo, — kaj pa je vendar, — vzklikne prestrašen, — kako pridete tu-sem — kaj je? Ali ve gospa Wolf?

— Nič ni, gospod doktor, — pravi s slabotnim glasom in se skuša smejati, — nič, dolgo niste prišli, jaz pa sem hotela iti. Pa sem nekoliko izmučena in sem ravno naročila voz. Nisem mogla priti niti do one klopi tam-le. Prosim, ne povejte zgoraj nič o tem.

Razburjen in v skrbeh stoji pred njo. — Konsuela, ne delajte nikakih neumnosti. Naš mali bolnik je izven nevarnosti, zdaj pa ste mi vi zboleli. Pozneje takoj pridem k vam.

Medtem pa pride voz in doktor ji pomaga na voz. Nato pa gre navzgor in pove, da pride popoldne sestra Ana. Resnega obraza tudi pove, da je v velikih skrbeh za sestro Konsuelo. Povedal je, da ni bila zmožna iti peš domov in da jo je našel na stopnicah napol nezavestno.

Z veliko skrbjo posluša Wolf, Gabrijela pa zaničljivo pripomni, ko je že zdravnik odšel:

— Zdi se mi, da se je tudi dr. Kornelius zagledal v to lepo gosenco, Marija Winterjeva, in da ga je s svojim nežnim bitjem zaslepila. Ko bi vedel, kakšno burno življenje ima za seboj takolimenovana sestra Konsuela, — kako lepo ime! — Ti molčiš? Se menda tudi čudiš nad njeno predrznostjo, da se upa priti v našo hišo. — Kaj pa pravzaprav misliš?

— Povedal ti bom, kaj nameravam, kadar je Lazo zopet zdrav. Za sedaj nimam še pojma o tem. — Kaj mislim? —

da že onečastiš sestro Konsuelo, ako le imenuješ njeno ime; da nisi vredna zavezati čevljev temu angelju podobnemu bitju. Wolf gre iz sobe in pusti Gabrijelo, ki je divjala od jeze. Njegova mirnost, ki pa je bila samo zunanja, jo je najbolj jezila.

Dr. Omanova je Mariji pomagala sleči se, kajti bila je tako slaba, da je komaj premikala roke. Kot odlomljena cvetka je slonela na roki majhne, okrogle gospe.

— Revica; gotovo ste imeli zelo težavne noči. Dr. Kornelius mi je vedno moral poročati o vas, pa hvala Bogu, otrok je rešen!

Marija samo prikima, da bi govorila, je bila preslaba. Konečno se je mogla brez skrbi stegniti v posteljo. Njeno obličje je bilo tako belo kot blazina.

— O, kako je to prijetno, — pravi Marija tiho z globokim vzdihom, — kako lepo bom spala.

Nežno gladi gospa Omanova razpuščene lase svoje ljubljene.

— Da, le spite. Kako dobro vam bo to delo, — in poljubi jo na jasno čelo.

Marija trudna zapre oči in kmalu so dolgi dihi naznanili skrbni gospej, da je zaspala.

Bilo je nekaj dni pozneje. Marija sedi pri oknu svoje sobe in nekaj šiva. Bila je sicer mnogo boljša, četudi je bila še vedno zelo blede. Dolge noči brez spanja in razburjenja zadnjih dni — vse to je učinkovalo na njo. Gabrijelne zaničljive besede ob slovesu so jo neizmerno ranile in nikdar ni mogla na to pozabiti. Preveč jo je bolelo. Dva dni je skoro neprestano spala

ter se je vsaj nekoliko odpočila.

— Saj sem si mislila, — pravi gospa Omanova, ko pride v sobo in ji šivanje vzame z robrice. — Vedela sem! Zdaj ne smete prav nič delati, pa nikdar ne ubogate.

— O, tega ne smete reči, tega; toliko sem bila vedno poslušna, da se niste mogli pritoževati proti meni, — pravi Marija smeje, — zdaj pa sem zopet popolnoma zdrava.

— Tako daleč še nismo. Povem vam, vsi smo bili zelo v skrbeh zaradi vas, pred vsemi pa, no, saj veste, kdo — zares, ganljivo je bilo.

Oblak se pokaže na vedrem Marijinem čelu in povese oči.

— Res draga moja, ne zamerite mi, toda ko sem videla solze v očeh tako dobrega dr. Korneliusa — o Bog. —

— Gospa, prosim vas, ne mučite me tako. Zdaj se počutim mnogo močnejšo in zopet lahko opravljam svojo službo. Samo spanja mi je bilo treba. — Kako pa gre sedaj tvojemu malemu bolniku? Ali vam je dr. Kornelius o njem kaj povedal?

Gospa Omanova molči. Ni vedela takoj, kaj naj bi odgovorila.

— Torej, ne govorite nič? Povejte vendar! — boječe sili Marija.

— Dr. Kornelius ni nič kaj zadovoljen, — odvrne gospa.

— Ne? In zakaj ne? — Srce ji bije in nehote položi roko na srce. Tako rada je imela Lazota, da bi dala vse, da bi ga rešila.

— Tega vam ne morem razložiti. Vprašajte doktorja, danes opoldne bo pri nas. Ali pa

tudi veste kaj novega? Pečena gos za današnji praznik.

— Kako lepo od vas, — pravi Marija raztreseno; njene misli so bile pri Lazotovi postelji in pred seboj vidi Wolfa v njegovem strahu.

— Da, in mogoče tudi ugnete, kdo vam je poslal cvetlice, ki so danes zjutraj stale pred vašo posteljo, — govori gospa Omanova dalje, ne da bi se ji posrečilo spraviti Marijo iz njene naklonjenosti.

(Dalje prihodnjic)

Mali oglasi

Naprodaj

je gostilna v Collinwoodu, v bližini New York Central delavnice. Zelo dober prostor in prilika za Slovence; cena \$18,000. Vprašajte na 404 E. 156 St. IV 5110.

Naprodaj je

preša za grozdje, 116 X Philco radio, kitara, mandolina, viktrola, plošče, električni šivalni stroj in drugo pohištvo. Proda se radi odhoda izven mesta. Vprašajte na 624 Eddy Rd.

200 TREBUŠNIH OPOR

Tudi za najbolj težke ženske lahko umerimo opore. Imamo žensko za to delo.

MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.

KADAR KUPUJETE ALI PRODAJATE POSESTVA

naprimer hiše, zemljišča, trgovino ali farmo, se vedno obrnite na zanesljivo, pošteno postrežbo, in to dobite vedno v vaše popolno zadovoljstvo pri nas. Splošna zavarovalnica proti ognju, nezgodam in za avtomobile, itd.

Gradimo tudi nove domove po vašem okusu. Se priporočamo.

EDWARD KOVAC
FRANK PREVEC
NETTIE PRINC

Kovač Realty

960 E. 185 St. KE 5030

Oglašajte v ... Enakopravnosti

GEORGE TOMASIR

Cementni kontraktor

Izdelujem hodnike, dovoze (driveways), zidam kleti in položim tla v garaži

5338 St. Clair Ave. HE 9721

Imamo 39 let izkušnje v temu delu

Točno in zanesljivo delo

Se priporočam

Casual Clothes
Save for Bonds

The outdoor look is achieved in this streamlined sports dress of muted pink gabardine. Patterns for school, office or sports available at local stores. Make your own and save for War Bonds. U. S. Treasury Department

V BLAG SPOMIN

prve obletnice prerane smrti naše
nadvse ljubljene soproge in mamice

ROSE YAGER

ki je zatisnila svoje mile oči
dne 12. septembra 1944

Umrla si nam draga soproga in zlata mamica vedno ljubeča in skrbna ... v črni zemlji zdaj pokopana, nisi ne ostala sama.

V tistem grobu tam počivaš in večno, smirno spanje spiš, ne mile prošnje, ne solze Te s tega sna več ne zbude.

Oh, grenko je spoznanje to, mi tega se zavedamo, da smrt je kruta, brez srca, kar vzame, več nazaj ne da.

Kako pozabiti to gomilo, kjer blago Tvoje spi srce, ki nam brezmejno vdano bilo je ves čas do zadnjega dne!

Predraga soproga in mati, le mirno spi v tuji hladni zemljici, v življenju bila si odvzeta nam po smrti združimo se spet.

Zalujoci ostali:

SOPROG IN OTROCI

Cleveland, O., dne 12. septembra 1945

Za delavce

Operatorica za likanje moških hlač

Mi imamo na razpolago službo za več žensk, ki so izurjene pri popraviljanju moške obleke.

Polni čas in stalno delo
Tedenska plača

The Halle Bros. Co.
1228 Euclid Ave.

Ženska

dobi delo za snaženje v Willson Junior High šoli na 1625 E. 55 St. kjer naj se zglati.

Ženska ali dekle

ne stara nad 40 let, dobi dobro službo kot natakarka v gostilni. Naslov se poizve v uradu tega lista.

DELAJTE V MODERNEMU POSLOPJU
THE TELEPHONE CO.
potrebuje

ŽENSKE kot delavke hišnih del

Downtown poslopja
Stalno delo—Dobre plače
Polni ali delni čas
6 večerov v tednu
5:10 do 1:40 zj.

Zglasite se na
Employment Office

700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop., dnevno razven ob nedeljah

THE OHIO BELL
TELEPHONE CO.

Graduirana bolničarka dobi delo

v uradu zdravnika s 1. oktobrom

Za podrobnosti pokličite

Dr. Carl W. Rotter

med 3 in 5 uro popoldne, razven ob sredah ali praznikih ali med 7:30 in 9:30 uro zvečer, razven v sredo, soboto ali praznik

KE 6850.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

LIVARJI

IZBORNA PRILIKA PRI
National Malleable & Steel Casting Co.

Nobenih težav vsled preosnove
Civilna produkcija v polnem razmahu

Smo 77 let na uslugo transportacijskim industrijam

THE NATIONAL MALLEABLE & STEEL CASTING CO.

10590 Quincy Ave.

Mali oglasi

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St.
Prvovrstna popravilnica vrst radio aparatov

Five-Point Records
15107 ST. CLAIR AVE.
MU. 9525
Sedaj pod novim vodstvom imamo še več datumov rezervacije za moške in kegljaške skupine.

Preša za grozdje

srednje velikosti, se po zmerni ceni. Zglasite se na Arbor Rd.

Mlad par

z dveletnim fantkom in vanje 4 ali 5 sob v sosedstvi naselbini med St. Clair Superior Ave. Sporočite Enakopravnosti.

EKSPERTNA POPRAVILNICA NA PRALNIH STROJIH
6902 ST. CLAIR AVE.
EN 4808

Odprto od 11. zj. do 10. zj.

Zanesljiva popravilnica
RADIO APARATOV
Tube preizkusimo brez

Shore Radio Service
15232 Waterloo Rd.

Pridite in ogledajte našo zalogo novih spominov zastorov in draperij
PARKWOOD HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

Dajte vašo mašino očistiti s pomočjo naših postrežbov, da bo boljše delo, nez in dnevno očiščen s "vacuum".
\$4 do \$6

National Heating
Postrežba širom mesta
FAirmount 6850

Zakrajsek Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVE.
Tel: ENdicott 6850

Hiša

za eno družino, 5 sob, kompletiran driveway, vse v dobrem stanju, po zmerni ceni. Vprašajte Mrs. Batich, 661 E. 55 St. 5171.

Oglašajte v Enakopravnosti

Oblak Motors
Se priporoča, da imate te vsak čas, podoben te noči. Delo garantiramo, tra postrežba. Obvezno vsem zaupanjem našega starega znanca

John Oblak
1146 E. 61 St.
HE 2730